

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 96/08-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. mája 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa o sťažnosti J. T., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. V. K., K., v ktorej namietal porušenie čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 1497/06, Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 47/07 a Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 53/07, takto

r o z h o d o l :

1. Okresná prokuratúra Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 1497/06, Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 47/07 a Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 53/07 p o r u š i l i základné právo J. T. na osobnú slobodu uvedené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. J. T. p r i z n á v a primerané finančné zadostučinenie v sume 60 000 Sk, ktoré mu je Okresná prokuratúra Košice I p o v i n n á zaplatiť v sume 20 000 Sk, Okresný súd

Košice I v sume 20 000 Sk a Krajský súd v Košiciach v sume 20 000 Sk do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. J. T. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún), ktorú je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. V. K., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti J. T. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 96/08-26 zo 6. marca 2008 podľa čl. 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť J. T., t. č. vo väzbe, vo veci porušenia práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresnej prokuratúry Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 1497/06, postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 47/2007 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 53/2007.

II.

Na základe dôkazov uvádzaných sťažovateľom, ako aj z obsahu spisu okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 1497/06, okresného súdu sp. zn. 2 T 47/2007 a spisu krajského súdu sp. zn. 6 Tos 53/2007 dospel ústavný súd k týmto skutkovým zisteniam:

Vyšetrovateľ Krajského riaditeľstva Policajného zboru v K., Úradu justičnej a kriminálnej polície uznesením z 29. novembra 2006 sp. zn. ČVS: KRP-84/OVK-KE-2006 začal trestné stíhanie „*vo veci*“ a uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru K., Úradu justičnej a kriminálnej polície z 12. februára 2007 sp. zn. ČVS: ORP-55/1-OVK-K1-2007 bolo proti sťažovateľovi v zmysle ustanovenia § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre zločin marenia spravodlivosti podľa ustanovenia § 344 ods. 1 písm. b) Trestného zákona.

Prokurátor okresnej prokuratúry 13. februára 2007 podal okresnému súdu návrh na vzatie sťažovateľa do väzby. Uznesením okresného súdu z 15. februára 2007 sp. zn. 0 Tp 27/07 bol sťažovateľ vzatý do väzby v zmysle ustanovenia § 72 ods. 2 Trestného poriadku, z dôvodu podľa ustanovenia § 72 ods. 2 Trestného poriadku, z dôvodov podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Väzba sťažovateľa začala plynúť 12. februára 2007 o 12.00 h. Konajúci súd väzobné dôvody skutkovo vymedzil tak, že obava z kolízneho konania sťažovateľa, ako aj obava z toho, že bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, vyplýva predovšetkým zo svedeckej výpovede A. T., ktorého sťažovateľ žiadal, aby v spoločnej trestnej veci, pre zločin krádeže podľa ustanovenia § 212 ods. 1 a 3 písm. a) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona, nič nepodpisoval, čím vedené vyšetrowanie do 25. decembra 2006 nebude skončené, t. j. do uplynutia väzobnej lehoty sťažovateľa, v dôsledku čoho by bol prepustený z väzby na slobodu, za čo mu sľúbil, že v predmetnej spoločnej veci bude vypovedať tak, že všetko vezme na seba a on ako spoluobvinený už nebude v tejto veci trestne stíhaný. Sťažovateľ ho mal takýmto spôsobom kontaktovať opakovane, keď ho opakovane žiadal, aby sa vyhýbal výsluchom u vyšetrovateľa a aby už vo veci nevypovedal. Uvedené skutočnosti boli objektivizované aj na základe výpovede svedka R. E., ako aj ďalších listinných dôkazov, znaleckého posudku z odboru elektrotechniky a v konečnom dôsledku aj z obsahu výpovede samotného sťažovateľa. Dôvodnosť väzobných dôvodov podľa názoru procesného súdu bola daná aj samotnou skutočnosťou, že sťažovateľ v posledných 10-tich rokoch bol päťkrát trestaný, tak ako to je zrejmé aj z odpisu z registra trestov.

Proti predmetnému uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby podal sťažovateľ 15. februára 2007 sťažnosť krajskému súdu, ktorý o predmetnej sťažnosti rozhodol na verejnom zasadnutí konanom 12. marca 2007 uznesením sp. zn. 8 Tpo 11/2007 tak, že zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a podľa ustanovenia § 92 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku vzal sťažovateľa do väzby a podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru s použitím ustanovenia § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal písomný sľub sťažovateľa a zároveň podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru s použitím ustanovenia § 81 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku neprijal ponuku peňažnej záruky zo strany sťažovateľa.

Sťažovateľ 18. apríla 2007 prostredníctvom svojho obhajcu podal okresnej prokuratúre žiadosť o jeho prepustenie z väzby na slobodu zo 17. apríla 2007. Podanou žiadosťou sa sťažovateľ domáhal prepustenia z väzby na slobodu, keďže táto mala byť nedôvodná, alternatívne žiadal o zmenu dôvodov väzby, resp. ich nahradenie písomným sľubom, nahradením účelu väzby dohľadom probočného a mediačného úradníka, či prijatím ponuky peňažnej záruky na nahradenie účelu väzby zo strany sťažovateľovej matky V. T. Okresná prokuratúra nevyhovela podanej žiadosti sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby na slobodu, pričom túto žiadosť spolu so svojím zamietavým stanoviskom doručila 10. mája 2007 okresnému súdu.

Okresný súd uznesením z 25. mája 2007 sp. zn. 2 T 47/07 na verejnom zasadnutí zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zo 17. apríla 2007, zároveň procesný súd citovaným uznesením neprijal písomný sľub sťažovateľa, a rovnako tak zamietol návrh na nahradenie účelu väzby dohľadom probočného a mediačného úradníka, neprijal ani ponuku peňažnej záruky na nahradenie účelu väzby a zamietol aj žiadosť sťažovateľa o zmenu väzobných dôvodov.

Proti tomuto uzneseniu sťažovateľ na konanom verejnom zasadnutí zahlásil sťažnosť, ktorú následne podaním z 18. júna 2007 na krajský súd písomne odôvodnil. Písomné vyhotovenie uznesenia procesného okresného súdu z 25. mája 2007 bolo sťažovateľovi doručené 12. júna 2007.

Okresný súd postúpil sťažnosť sťažovateľa na rozhodnutie krajskému súdu 6. júna 2007. Pre úplnosť veci treba dodať, že sťažovateľ v podanej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 25. mája 2007 požiadal krajský súd, aby bol osobne vypočutý. Sťažovateľ však neuvádza na aké skutkové okolnosti by mal byť osobne vypočutý pred krajským súdom a aký význam by prípadne tieto skutočnosti mali pre rozhodovanie o jeho väzbe.

Krajský súd o podanej sťažnosti sťažovateľa rozhodol na neverejnom zasadnutí uznesením 19. júna 2007 sp. zn. 6 Tos 53/2007 tak, že zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a uložil mu, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Z odôvodnenia citovaného uznesenia krajského súdu vyplýva, že okresný súd pri svojom rozhodnutí pochybil, ak sa zákonným spôsobom nezaoberal ponúknutou peňažnou zárukou. Okresnému súdu uložil, aby vo veci vykonal verejné zasadnutie, na ktorom by mal vypočuť sťažovateľa a jeho matku, a po ich riadnom poučení o podmienkach peňažnej záruky v zmysle ustanovenia § 81 ods. 1 Trestného poriadku následne vo veci zákonne a spravodlivo rozhodol. Písomné vyhotovenie citovaného uznesenia krajského súdu bolo doručené okresnému súdu 25. júla 2007 a obhajcovi sťažovateľa 2. augusta 2007.

Pre úplnosť veci treba dodať, že prokurátorka okresnej prokuratúry 10. mája 2007 podala na sťažovateľa okresnému súdu obžalobu.

Okresný súd 31. mája 2007 vydal trestný rozkaz sp. zn. 2 T 47/07, podľa ktorého sťažovateľa uznal vinným zo zažalovaného skutku, za čo mu uložil trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov nepodmienečne.

Proti citovanému trestnému rozkazu podal sťažovateľ 18. júna 2007 odpor. Okresný súd na prerokovanie veci nariadil hlavné pojednávanie na 14. august 2007, na ktorom sťažovateľ vzniesol proti predsedníčke senátu námietku zaujatosti. Následne 24. augusta 2007 samosudkyňa uznesením rozhodla tak, že nie je vylúčená z rozhodovania v trestnej veci sťažovateľa. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu podal sťažnosť, o ktorej krajský súd na neverejnom zasadnutí konanom 12. septembra 2007 pod

sp. zn. 4 Tos 78/2007 rozhodol tak, že zamietol sťažnosť sťažovateľa. Predmetné uznesenie krajského súdu bolo okresnému súdu doručené 3. októbra 2007.

Na výzvu ústavného súdu sa okresný súd vyjadril k sťažnosti tak, že nežiadal ústne pojednávanie vo veci. K samotnej veci uviedol, že zo strany sťažovateľa, ako aj jeho obhajcu dochádzalo k obštrukciám, čo viedlo k možným prieťahom v konaní, pričom okresný súd nemal vedomosť ani o tom, že sťažovateľ si zvolil ďalšieho obhajcu, takže nepovažoval sťažnosť za dôvodnú.

Krajský súd nežiadal ústne konanie vo veci, pripustil, že v trestnom konaní došlo k prieťahom pri vyhotovení rozhodnutia a tiež následnom doručení rozhodnutí účastníkom. Súčasne vyslovil, že iné práva sťažovateľa porušené neboli.

Ani okresná prokuratúra nežiadala ústne konanie vo veci. K meritu sťažnosti uviedla, že dozorujúca prokurátorka nemala k dispozícii včas spis od vyšetrovateľa, čím došlo k neskoršiemu predloženiu spisu na príslušný súd, čo bolo spôsobené aj tým, že do uvedenej doby uvedenej sťažovateľom pripadli štátne sviatky, takže jej postup bol v rámci objektívnych možností.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že postupom okresnej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu boli porušené jeho:

- základné práva podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je väzba nezákonná, v zmysle čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 5 ods. 4 dohovoru, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 9 ods. 4 Medzinárodného paktu o občianskych politických právach,
- základné právo byť vo väzbe po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo prepustený počas konania na slobodu v zmysle čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 9 ods. 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach,
- základné právo na osobné vypočutie k dôvodom väzby v zmysle čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil

sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Ústavný súd sa vecou zaoberal len v rozsahu ako prijal sťažnosť na ďalšie konanie uznesením č. k. II. ÚS 96/08-26 zo 6. marca 2008 vo veci porušenia práv sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

3.1 Základné právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je väzba nezákonná

Sťažovateľ dôvodnosť namietaného porušenia práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby skutkovo odôvodnil tým, že žiadosť o prepustenie z väzby doručil okresnej prokuratúre 18. apríla 2007. Okresná prokuratúra nevyhovela žiadosti sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby na slobodu a spolu so svojím negatívnym rozhodnutím doručila žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu okresnému súdu 10. mája 2007, teda 22 dní po jej prijatí. O podanej sťažnosti sťažovateľa následne rozhodol okresný súd na svojom verejnom zasadnutí 25. mája 2007 tak, že sťažnosti nevyhovel, pričom písomné vyhotovenie uznesenia bolo doručené obhajcovi sťažovateľa až 12. júna 2007. Proti uzneseniu okresného súdu sťažovateľ zahlásil na verejnom zasadnutí sťažnosť, o ktorej rozhodol na verejnom zasadnutí krajský súd 19. júna 2007, pričom písomné vyhotovenie uznesenia bolo doručené okresnému súdu až 25. júla 2007 a obhajcovi sťažovateľa 2. augusta 2007.

Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta, že v posudzovanom prípade doba, počas ktorej rozhodovali dotknuté orgány, je vo väzobnej veci neprimeraná.

Zákonná úprava vzťahujúca sa na posudzovanú vec je rámcovo obsiahnutá v § 79 ods. 3 Trestného poriadku. Ustanovenie § 79 ods. 3 Trestného poriadku priznáva obvinenému právo kedykoľvek v priebehu konania žiadať o prepustenie z väzby na slobodu a zároveň ustanovuje, že „o takejto žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť“.

V zmysle § 2 ods. 6 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a sudy sú povinné vybavovať väzobné veci prednostne a urýchlene.

V citovaných ustanoveniach týkajúcich sa práva na osobnú slobodu je obsiahnuté aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (III. ÚS 7/00, III. ÚS 126/05).

Ústavný súd otázku urýchleného rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu posudzoval opakovane, pričom konštantne judikuje, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03, III. ÚS 255/03, III. ÚS 126/05). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 126/05).

Ústavný súd ustálil skutkový stav posudzovanej veci zhodne so skutkovým stavom uvádzaným sťažovateľom v podanej sťažnosti, tak ako to je zrejmé aj z II. časti tohto nálezu. V tejto súvislosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu 18. apríla 2007 okresnej prokuratúre. Okresná prokuratúra jeho žiadosti

nevyhovela a spis spolu so žiadosťou sťažovateľa a svojím stanoviskom doručila okresnému súdu 10. mája 2007. Z uvedeného vyplýva, že okresná prokuratúra o sťažnosti sťažovateľa rozhodla po 22 dňoch odo dňa, keď jej bola doručená sťažovateľom. Okresný súd na svojom verejnom zasadnutí 25. mája 2007 rozhodol o sťažnosti sťažovateľa uznesením sp. zn. 2 T 47/07 tak, že túto zamietol. Okresný súd písomné vyhotovenie uznesenia, ktorým rozhodol o žiadosti sťažovateľa, doručil sťažovateľovi 12. júna 2007. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa počas 34 dní. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že do lehoty rozhodovania o sťažnosti sťažovateľa na okresnom súde treba zaradiť aj lehotu doručovania písomne vyhotoveného uznesenia sťažovateľovi (I. ÚS 63/00). Okresný súd postúpil sťažnosť sťažovateľa na rozhodnutie krajskému súdu 6. júna 2007. Krajský súd o podanej sťažnosti rozhodol na neverejnom zasadnutí uznesením 19. júna 2007 sp. zn. 6 Tos 53/07. Písomné vyhotovenie uznesenia bolo doručené okresnému súdu 25. júla 2007 a obhajcovi sťažovateľa 2. augusta 2007. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že krajský súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa po 50 dňoch od jej doručenia, pričom lehotu od 25. júla 2007 do 2. augusta 2007, teda lehotu, počas ktorej mal v dispozícii rozhodovanie o sťažnosti sťažovateľa okresný súd, možno pričítať na jeho ťarchu. Okresný súd rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa celkovo počas 42 dní.

Ústavný súd považuje za potrebné v tejto súvislosti poznamenať, že do lehoty rozhodovania okresným súdom o žiadosti sťažovateľa nezahrnul lehotu rozhodovania na okresnej prokuratúre, t. j. lehotu od 18. apríla 2007, keď sťažovateľ podal okresnej prokuratúre žiadosť, do 10. mája 2007, keď okresná prokuratúra doručila túto žiadosť okresnému súdu. Ústavný súd konštatuje, že nemožno na ťarchu okresného súdu pričítať lehotu, počas ktorej bola žiadosť sťažovateľa vo výlučnej dispozícii okresnej prokuratúry. Súd nevykonáva vo vzťahu k činnosti a rozhodovaniu prokurátora v prípravnom konaní dozor a nedisponuje ani účinnými zákonnými prostriedkami, prostredníctvom ktorých by mohol vo vzťahu k prokurátorovi ovplyvniť rýchlosť jeho rozhodnutia a vybavovania žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Ústavný súd je toho názoru, že lehotu rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu je namieste posudzovať osobitne pre každý stupeň súdneho rozhodovania a v prípade, že súdному rozhodnutiu predchádza rozhodovanie okresnej prokuratúry o podanej žiadosti

o prepustenie z väzby na slobodu, je dôvodné posudzovať lehotu, počas ktorej rozhoduje o podanej žiadosti okresná prokuratúra, samostatne, nezávisle na lehote plynúcej pre rozhodovanie súdu I. stupňa.

Keďže konanie okresného súdu o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby trvalo celkovo 42 dní a rozhodovanie krajského súdu 50 dní, ústavný súd považuje za ústavne neakceptovateľný postup tak okresného súdu, ako aj krajského súdu. To isté sa týka aj postupu okresnej prokuratúry, pričom nemožno akceptovať jej vyjadrenie, že spisy od vyšetrovateľa jej boli zaslané oneskorene. Táto skutočnosť nemohla byť zohľadnená, pretože zodpovednosť je na okresnej prokuratúre.

Ústavný súd je toho názoru, že okresná prokuratúra, ako aj všeobecný súd je v právnom štáte povinný zabezpečiť a garantovať reálne a praktické naplnenia obsahu základných práv a slobôd. V danom prípade si však tieto orgány túto povinnosť nesplnili, čo v konečnom dôsledku viedlo k nezákonnosti a neústavnosti v ich postupe, a preto ústavný súd dospel k záveru, že právo sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru porušené bolo.

3.2 Základné právo byť vo väzbe po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania na slobodu

Sťažovateľ v podanej sťažnosti neoznačil konkrétne skutkové okolnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať na dôvodnosť sťažovateľom namietaného porušenia práva byť vo väzbe po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania na slobodu. Napriek uvedenému ústavný súd preskúmal zákonnosť a ústavnosť postupu a rozhodnutí dotknutých orgánov, pričom vychádzal zo skutkových zistení z pripojených spisov. V rámci konania vo veci samej ústavný súd skúmal uznesenie okresného súdu z 15. februára 2007 sp. zn. 0 Tp 27/07, uznesenie krajského súdu z 12. marca 2007 sp. zn. 8 Tpo 11/2007 a uznesenie okresného súdu z 22. mája 2007 sp. zn. 2 T 47/2007 z hľadiska posúdenia skutkových a právnych záverov pre dôvodnosť väzby, a tým možného porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôvodňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov tejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96).

Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecných súdov je opodstatnené len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 74/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 115/02, I. ÚS 46 /03).

Ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nie je možné usudzovať, že napadnutý postup a rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu sú postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti a v konečnom dôsledku o porušení označených práv sťažovateľa. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhovел sťažnosti sťažovateľa v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva sťažovateľa byť vo väzbe.

3.3 Základné právo sťažovateľa na osobné vypočutie k dôvodom väzby

Sťažovateľ podanou sťažnosťou namieta porušenie svojho práva na osobné vypočutie k dôvodom väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom, zásahmi a rozhodnutiami krajského súdu.

Sťažovateľ vyvodzuje porušenie základného práva na osobné vypočutie k dôvodom väzby zo skutočností, že krajský súd pri rozhodnutí o jeho sťažnosti proti uzneseniu

okresného súdu sp. zn. 2 T 47/07 z 25. mája 2007 ho na neverejnom zasadnutí nevypočul osobne k dôvodom väzby, a to napriek tomu, že o osobné vypočutie požiadal krajský súd prostredníctvom svojho obhajcu v odôvodnení ním podanej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu. Porušenie základného práva na osobné vypočutie k dôvodom väzby sťažovateľ vyvodzuje z ustanovenia § 72 Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o skutkový základ namietaného porušenia základného práva sťažovateľa na osobné vypočutie k dôvodom väzby, ústavný súd na základe produkovaných dôkazov zistil, že okresný súd na prerokovanie žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu z 18. apríla 2007 nariadil verejné zasadnutie na 25. máj 2007. Z obsahu zápisnice o verejnom zasadnutí z 25. mája 2007 ústavný súd zistil, že sťažovateľ k dôvodom väzby uviedol „*žiadam o prepustenie z väzby z dôvodov, ktoré uviedol môj obhajca v žiadosti o prepustenie z väzby, ktoré chcem doplniť, vlastne nechcem nič doplniť*“. Okresný súd podanú žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu uznesením z 25. mája 2007 sp. zn. 2 T 47/2007 zamietol. Proti uzneseniu okresného súdu sťažovateľ zahlásil na verejnom zasadnutí konanom 25. mája 2007 sťažnosť, ktorú následne prostredníctvom svojho obhajcu podaním zo 14. júna 2007, ktoré bolo doručené krajskému súdu 18. júna 2007, písomne odôvodnil. Z obsahu predmetného písomného odôvodnenia podanej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ požiadal krajský súd, aby bol ako obvinený v zmysle ustanovenia § 72 Trestného poriadku osobne vypočutý. Z obsahu predmetného písomného odôvodnenia podanej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd ďalej zistil, že sťažovateľ opiera túto sťažnosť o dôvody, ktoré sú vecne identické s dôvodmi, pre ktoré podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a z ktorých vyplýva jeho nesúhlasné stanovisko s tým, ako a prečo okresný súd rozhodol o jeho sťažnosti.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že právo obvineného byť osobne vypočutý k dôvodom väzby, nie je právom absolútnym. Trestný poriadok v ustanovení § 72 ods. 2 obsahuje zákonné korektívy, ktoré výkon tohto práva obvineného môže za presne vymedzených procesných podmienok obmedziť.

V zmysle ustanovenia § 72 ods. 2 Trestného poriadku sa stanovuje, že „pred rozhodnutím o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby musí byť obvinený vypočutý. O ďalšom trvaní väzby, zmene dôvodov väzby, návrhu na predĺženie lehoty väzby alebo žiadosti obvineného o prepustenie z väzby možno rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí, ak zo žiadosti nevyplývajú také skutočnosti, na ktoré treba obvineného vypočuť na verejnom zasadnutí, alebo ak obvinený v žiadosti o prepustenie z väzby výslovne nepožiadaval o výsluch a zároveň neuviedol nové skutočnosti súdu skôr neznáme, ktoré sú významné na rozhodnutie“.

Z citovaného ustanovenia § 72 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva, že obvinený obligatórne musí byť vypočutý procesným súdom iba pred rozhodnutím o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby. V ďalších prípadoch, v ktorých procesný súd rozhoduje o väzbe, pod ktoré spadá aj prípad, keď rozhoduje o žiadosti o prepustenie z väzby, možno rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí. Trestný poriadok z uvedeného pravidla stanovuje výnimku, ak zo žiadosti nevyplývajú také skutočnosti, na ktoré treba obvineného vypočuť na verejnom zasadnutí alternatívne, ak obvinený v žiadosti o prepustenie z väzby výslovne nepožiadava o výsluch a zároveň neuvedie nové skutočnosti súdu skôr neznáme, ktoré sú významné na rozhodnutie. V posudzovanom prípade sťažovateľ krajský súd výslovne požiadal o osobný výsluch. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že samotná žiadosť obvineného o osobný výsluch nepostačuje na založenie práva obvineného byť osobne vypočutý na verejnom zasadnutí. K samotnej žiadosti obvineného o osobný výsluch musí pristúpiť ďalšia procesná podmienka a síce, že obvinený musí v predmetnej žiadosti uviesť nové skutočnosti súdu skôr neznáme, ktoré pritom musia byť významné na rozhodnutie. Uvedené procesné podmienky musia byť splnené kumulatívne. Posúdenie, či v konkrétnej veci boli tieto procesné podmienky naplnené, prislúcha výlučne všeobecnému súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02). Podľa svojej konštantnej

judikatúry, ústavný súd nemá zásadné oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96).

K namietanému porušeniu práva sťažovateľa sa opakovane vyjadril aj Európsky súd pre ľudské práva, keď judikoval, že „nekonanie verejnej rozpravy na druhej inštancii môže byť odôvodnené charakteristickými črtami daného konania, za predpokladu, že sa uskutočnilo verejné konanie na prvej inštancii“ (porov. rozsudok vo veci Meftah v. Francúzsko z 26. augusta 2002). Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že posudzovaný postup a rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 6 Tos 53/2007 korešponduje s ustálenou judikovanou praxou tak Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu, keď sťažovateľovi bola poskytnutá reálna možnosť na uplatnenie namietaného základného práva na osobné vypočutie v konaní na okresnom súde, ktorú aj využil.

Ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nemožno usudzovať, že napadnuté rozhodovanie krajského súdu, ako aj jeho postup by odôvodňovalo konštatovanie porušenia ním označeného práva.

Ústavný súd v posudzovanej veci nezistil také porušenie zákonnosti, ktoré by vo svojich dôsledkoch zakladalo neústavnosť, a tým aj porušenie základného práva sťažovateľa chráneného ustanovenia čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Ústavný súd v závere konštatuje, že podanú sťažnosť posúdil v rozsahu namietaného porušenia základného práva sťažovateľa na osobné vypočutie k dôvodom väzby ako zjavne neopodstatnenú, a preto sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

3.4 Sťažovateľ sa podanou sťažnosťou domáha, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby ho neodkladne prepustil z väzby na slobodu.

Ústavný súd pri posudzovaní označených práv sťažovateľom vyslovil iba porušenie základného práva sťažovateľa podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo

urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru. Ústavný súd však zároveň nevyslovil nezákonnosť väzby sťažovateľa, a preto žiadosti sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby nebolo možné vyhovieť.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo slobody sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa podanou sťažnosťou domáha aj priznania primeraného zadosťučinenia v sume 60 000 Sk. Dôvodnosť uplatňovaného nároku na finančné zadosťučinenie opiera o skutočnosť, že okresný súd sa najviac pričínil o negatívny stav, keď akceptoval 22-dňové zadržavanie jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu na okresnej prokuratúre tým, že niekoľkokrát chybné rozhodol o jeho sťažnosti, a tým, že oneskorene doručoval písomnosti, a tým predlžoval rozhodovanie o väzbe. Sťažovateľ považuje výšku uplatňovaného finančného zadosťučinenia za primeranú, a to s poukazom na dĺžku konania vo veci podanej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie práva na urýchlené rozhodovanie o pozbavení slobody nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä na intenzitu porušenia a význam konania pre sťažovateľa, považuje za primerané v sume 60 000 Sk s tým, že každý jeden orgán porušovateľov zaviazal zaplatiť po 20 000 Sk. V tomto rozsahu preto sťažnosti vyhovel, pričom dĺžku konania posudzoval ako celok v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu, za ktorých okolností konštatoval porušenie práva sťažovateľa, a tým aj práva na zadosťučinenie.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. V. K. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 5 302 Sk spolu za dva úkony právnej služby podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (vypočítanú zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky, ktorá v prvom polroku 2004 bola 15 008 Sk), t. j. 2-krát po 2 501 Sk a 2-krát po 150 Sk za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné, pretože išlo o úkony urobené v roku 2005.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2008